

Číslo 389  
Název Výzdoba fasády První české vzájemné pojišťovny  
Autor [Marie Foersterová](#), [Viktor Foerster](#)  
Realizace [Marie Foersterová](#); [Viktor Foerster](#)  
Datace 1907 až 1909  
Adresa Praha, Spálená 76 / 14  
GPS 50,0807; 14,42

Umístění umístěno v exteriéru. Budova bývalé První české vzájemné pojišťovny je součástí zástavby městského obvodu Praha 1 a je situována v centru města v místní části Nové Město, v ul. Spálená. Mozaiky jsou instalovány na pohledovém západním průčelí a v celé ploše jsou vystaveny vlivům okolí.

Rozměry výška: 150 cm, šířka: 400 cm

Materiál sklo>štípané (Mozaika je sestavena ze štípaných skleněných kostek o přibližné velikosti 15 mm x 10 mm. Použité sklo je zakalené. Ojedinele se vyskytují bubliny. Na horní mozaice jsou zastoupeny kostky se stříbřením.)

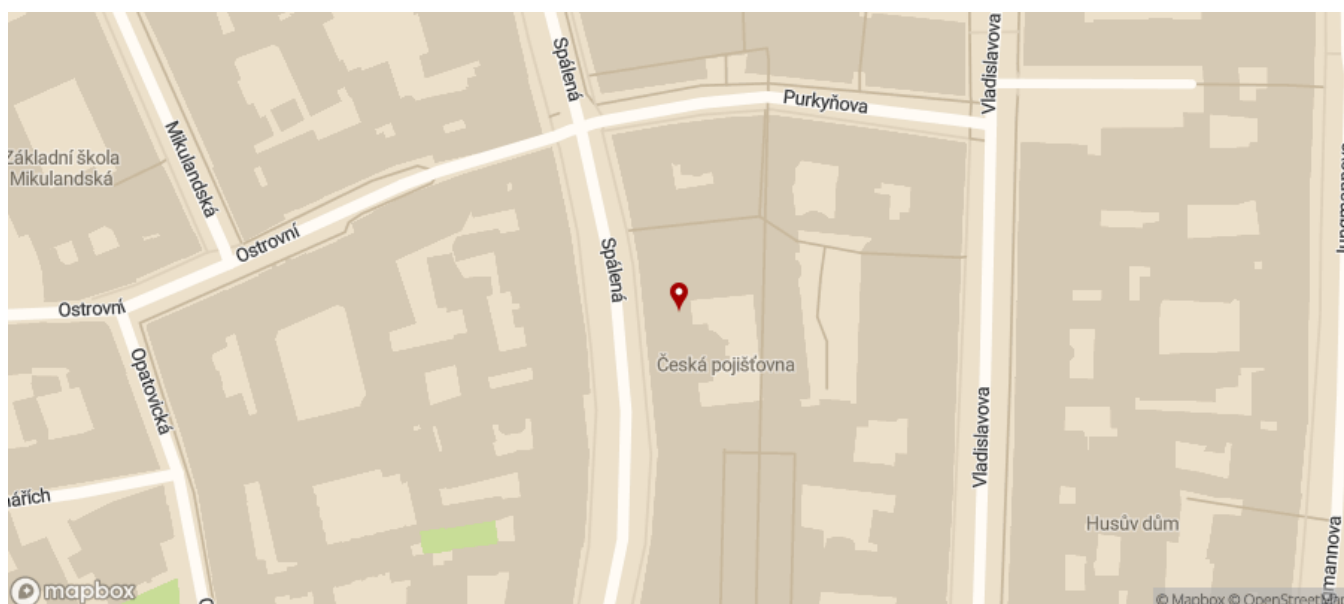
Stav dobrý (2012)

Poškození Budova je v dobrém stavu, bez viditelných statických či jiných závažných poškození. Lokálně jsou zřejmé praskliny a ztráty svrchní omítkové vrstvy. Jako rizikový faktor pro životnost mozaikového obrazu nad vstupem do objektu lze označit nedostatečné zajištění plechových okapových říms po stranách mozaiky. U jejich zakončení pravděpodobně zatéká do mozaikového obrazu srážková voda a dochází tak k nežádoucímu avlhčení podkladu s mozaikou (viz mapy na mozaice). Na povrchu kostek nejsou známky korozního poškození (platí pro pohledovou stranu). Povrch mozaiky je znečištěn prachovými depozity a exhalacemi. Ztráty materiálu v ploše ani biologické napadení nebyly zaznamenány. Na mozaice v horních partiích fasády jsou místy vypadlé skleněné kostky (v řádu jednotek). Na stříbřených kostkách není v několika případech dochována stříbrná vrstva.

KUČEROVÁ, Irena, KŘENKOVÁ, Zuzana a ŘÍHOVÁ, Vladislava (eds.). Výzdoba fasády První české vzájemné pojišťovny. České mozaiky [online]. Vysoká škola chemicko-technologická v Praze a Univerzita Pardubice, © 2024. [cit. 16.10.2024]. Dostupné z: [ceskemozaiky.cz/zaznam/389](http://ceskemozaiky.cz/zaznam/389)



8/2012



---

**FOTODOKUMENTACE AKTUÁLNÍHO STAVU**

---



8/2012



8/2012



8/2012



8/2012



8/2012



8/2012



8/2012



8/2012

---

**TEXT HESLA**

---

---

Budova První české vzájemné pojišťovny byla postavena mezi lety 1907–1909 podle projektu Osvalda Polívky. Většinu účinku nové fasády nese sochařská výzdoba, na dvou místech se však uplatnila také skleněná mozaika, provedená nejspíše dílnou Viktora Foersterera. Jeho práce musela být po vzniku Československé republiky korigována jeho manželkou, když vyvstala nutnost odstranit rakouský znak a nahradit jej nápisem. Pole s mozaikami zdůrazňují střední rizalit budovy. Horní kompozice je situována pod nástavcem v místě prolomené korunní římsy. Mozaikové pole s českým lvem je rámováno dvěma menšími poli, kde je na červeném pozadí uvedeno ZAL. (zkratka založeno) a datum 1827. Spodní kompozice zdobí poprseň arkýře nad portikem. V segmentově zakončené kartuši se zeleno-bílým rámečkem s motivy listů je na tmavě modré pozadí zasazen meč ozdobený růžovými stuhami, na jehož jílci je ve vrcholu kompozice nasazena česká královská koruna. Tento motiv rozděluje mozaiku na dvě shodná pole – levé je vyplněno nápisem s názvem pojišťovny a údajem o jejím založení v roce 1827, pravé nese heraldickou figuru českého lva v červeném poli. Mozaiky byly restaurovány v roce 1991 a znovu roku 2003.

---

## PRAMENY

LA PNP, fond: Josef Richard Marek, korespondence osobní, přijatá od Marie V. Foersterové, dopis z 23. 11. 1937.  
NA Praha, fond: ČFVU – Dílo, Praha (1954–1993), k. 1317 (zpráva o restaurování v roce 1991), k. 311 (zpráva o restaurování v roce 1991).  
NPÚ ÚOP Praha, fond: Archiv restaurátorských zpráv.

---

## LITERATURA

KNĚŽŮ KNÍŽOVÁ, Michaela, KŘENKOVÁ, Zuzana, ŘÍHOVÁ, Vladislava, ZLÁMALOVÁ CÍLOVÁ, Zuzana, KUČEROVÁ, Irena, NOVÁK, Michal a ZLÁMAL, Martin. *Topografický výzkum exteriérových skleněných mozaik v ČR - odborná mapa se zaměřením na jejich výskyt a poškození* [online]. FCHT VŠCHT Praha, ©2015 [cit. 16. 7. 2018]. Dostupné z: <http://mozaika.vscht.cz/data/pha01008.html>

MAREK, Josef Richard. Sedmdesátka české mosaikářky. *Národní listy*. 2. 12. 1937, roč. 77, č. 330, s. 5.

POŠVA, Rudolf. *Plastika a mozaika v průčelích Osvalda Polívky*. Praha, 1985. Disertační práce. České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury.

POŠVA, Rudolf. *Plastika a mozaika v průčelí Osvalda Polívky*. *Umění*. 1987, roč. 25, č. 5, s. 449–459.

PRAHL, Roman a ŠÁMAL, Petr. *Umění jako dekorace a symbol. Výzdoba reprezentačních staveb Prahy v éře historismu, secese a moderny*. Praha: Gallery, 2012, s. 165.

ŘÍHOVÁ, Vladislava a KŘENKOVÁ, Zuzana. *Pražská mozaikářská dílna Viktora Foersterera – přehled monumentálních zakázek*. *Staletá Praha*. 2017, roč. 33, č. 1, s. 31–59.

ŠVÁCHA, Rostislav. čp. 76/II. In: BAŤKOVÁ, Růžena a kol. *Umělecké památky Prahy. Nové Město, Vyšehrad, Vinohrady (Praha 1)*. Praha: Academia, 1998, s. 212–213.

---

Záznam zpracován v rámci projektu „[Technologie údržby a konzervace mozaiky Posledního soudu a metody restaurování-konzervování středověkého a archeologického skla](#)“ (DF12P010VV017) programu Národní a kulturní identity (NAKI), financovaného Ministerstvem kultury ČR. Projekt byl realizován Vysokou školou chemicko-technologickou v letech 2012–2015.

---